

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 93/07-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. septembra 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Juraja Horvátha o sťažnosti Ing. J. T., H., zastúpeného advokátom JUDr. V. M., Z., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Z. v konaní vedenom pod č. ČVS: VP-569/20-ZV-1996 v období po vydaní rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 183/05-25 z 29. septembra 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Z. v konaní vedenom pod č. ČVS: VP-569/20-ZV-1996 v období po vydaní rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 183/05-25 z 29. septembra 2005 p o r u š e n é b o l o .

2. Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Z. prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. ČVS: VP-569/20-ZV-1996 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. J. T. priznáva finančné zadost'učinenie 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Úrad justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Z. p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ing. J. T. priznáva úhradu trov konania 7 492,20 Sk (slovom sedemtisícštyristodeväťdesiatdva slovenských korún a dvadsať halierov), ktoré je Úrad justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Z. p o v i n n ý zaplatiť na účet advokáta JUDr. V. M., Z., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. apríla 2007 doručená s'ťažnosť Ing. J. T., H. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. V. M., Z., ktorou namietal porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Z. (ďalej len „úrad justičnej a kriminálnej polície“) v konaní vedenom pod č. ČVS: VP-569/20-96 Vk, pretože ani napriek tomu, že ústavný súd už v tejto veci nálezom č. k. III. ÚS 183/05-25 z 29. septembra 2005 vyslovil, že bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a priznal mu finančné zadost'učinenie 60 000 Sk, nebolo v jeho trestnej veci dosiaľ rozhodnuté.

Sťažovateľ preto žiadal, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol:

„1. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Okresné riaditeľstvo Policajného zboru vo Z. v konaní vedenom pod ČVS: VP-569/20-96Vk porušilo právo Ing. J. T., bytom H., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov v zmysle článku 48. ods. 2, Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ing. J. T. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 120.000.- Sk, ktoré je Okresné riaditeľstvo Policajného zboru vo Z. povinné vyplatiť do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu k rukám Ing. J. T..

3. Úrad justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo Z. je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. V. M., advokátovi, Advokátska kancelária vo Z. vo výške 7.492,20 Sk spolu s DPH (...) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 93/07-8 zo 17. mája 2007 ju prijal na ďalšie konanie. Na výzvu ústavného súdu účastníci konania odpovedali, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci, nemožno od neho očakávať jej ďalšie objasnenie.

Riaditeľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru Z. vo vyjadrení ku sťažnosti doručenom 4. júla 2007 uviedol:

„Pokiaľ sa týka predmetného vyšetrovacieho spisu jedná sa o vyšetrovanie trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 ods. 4 Trestného zákona (účinného do 31. 12. 2005), kde sú obvinení V. B. a Ing. J. T. . Trestné stíhanie obvinených bolo dňa 1. 6. 2007 vyšetrovateľom v zmysle ustanovenia § 228 ods. 2 písm. a) prerušené, lebo pre neprítomnosť svedka J. L. nemožno vec náležite objasniť.

Od roku 2005 boli v predmetnej veci vykonané vyšetrovacie úkony a ďalšie úkony v zmysle pokynu dozorujúceho prokurátora - okresnej prokurátorky Okresnej prokuratúry vo Z. číslo 1 Pv 471/01-301 zo dňa 29. 01. 2004 (jednalo sa o podrobný pokyn

dozorujúceho prokurátora, kde požadované úkony v zmysle tohto pokynu neboli do toho času vykonané). Vo veci boli po viacerých opakovaných predvolaniach vypočutí obvinení Ing. J. T. a V. B., ktorí sa vo svojich výsluchoch vyjadrili ku skutočnostiam uvedeným v predmetnom pokyne. Obvinení boli k veci vypočutí opakovane, pričom títo boli aj poučení podľa ustanovení Trestného poriadku a Trestného zákona účinného od 01. 01. 2006. K veci bol ako svedok vypočutý JUDr. V. N., ako svedok - poškodený bol vypočutý P. Ž.. Ďalej boli v zmysle predmetného pokynu do vyšetrovacieho spisu zabezpečené správa z MV SR - osobitná matrika k osobe J. V., Správy z previerok k osobe L. K. a tiež úmrtný list tejto osoby, Správa z L., š. p., odštepny závod K., pracovníkmi operatívneho oddelenia úradu justičnej a kriminálnej polície boli vykonané previerky k osobám J. S., J. L. a tiež boli vykonané šetrenia k prevádzkam píl v obciach H., H., k veci bol vyťažený Ing. J. S., zo všetkých týchto úkonov boli spísané úradné záznamy resp. Záznam o požadovanej informácii.

V zmysle predmetného pokynu, ako aj na základe vykonaných previerok vyplynula potreba v tejto veci ako svedka vypočuť osobu J. L., bytom H., následne sa podarilo túto osobu stotožniť, pričom ani opakovanými pokusmi sa pracovníkom operatívneho oddelenia úradu justičnej a kriminálnej polície Z. nepodarilo tejto osobe doručiť predvolanie svedka tak, aby následne mohol byť vykonaný jej výsluch. Z uvedeného dôvodu bolo dňa 01. 06. 2007 trestné stíhanie v tejto veci uznesením v zmysle § 228 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku prerušené pre neprítomnosť svedka J. L.. Pred samotným prerušením trestného stíhania v mesiaci február 2007 bol originál vyšetrovacieho spisu zaslaný na previerku na Okresnú prokuratúru Z.. Pred zaslaním originálu vyšetrovacieho spisu na previerku bol v priebehu mesiacov september 2006 až december 2006 predmetný vyšetrovací spis riadne zožurnalizovaný.

Ďalej bolo v spolupráci s informačným technikom OR PZ Z. zabezpečené vytlačenie podkladov zaslaných z C. SR, a. s. B., ktoré sa nachádzali na disketách, tieto sú súčasťou vyšetrovacieho spisu.

V prípade zabezpečenia svedka J. L. na vyšetrovací úkon, výsluch svedka bude v trestnom stíhaní pokračované, menovaná bude vypočutá ako svedok, v prípade potreby budú vykonané ďalšie - vyplývajúce vyšetrovacie úkony a následne bude stanovený ďalší postup vyšetrovania.

S návrhmi Ing. J. T. nesúhlasím a navrhujem ich zamietnuť.“

Z vyšetrovacieho spisu č. ČVS: VP-569/20-ZV-1996 ústavný súd zistil, že od vrátenia spisu z ústavného súdu 17. októbra 2005 boli vo veci vykonané tieto úkony:

Na základe dožiadaní o výsluchy svedkov bolo 24. novembra 2005 úradu justičnej a kriminálnej polície oznámené, že svedka L. K. nebolo možné vypočuť, pretože zomrel. Dňa 30. novembra 2005 bol vypočutý svedok JUDr. V. N..

V januári 2006 bola zabezpečená správa od L., š. p., a Okresný súd Zvolen na podnet vyšetrovateľa zrušil obvinenému V. B. ustanovenie obhajcu, pretože podľa zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov účinného od 1. januára 2006 (ďalej len „nový Trestný poriadok“), nie sú u neho dané dôvody povinnej obhajoby. Dňa 15. júna 2006 bol ako poškodený vypočutý P. Ž. (ustanovený opatrovník), 4. júla bol vypočutý sťažovateľ a 12. júla 2006 obvinený V. B., ktorí boli poučení podľa ustanovení nového Trestného poriadku a zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov účinného od 1. januára 2006 (ďalej len „nový Trestný zákon“).

V máji 2007 boli vykonané pokusy o doručenie predvolania J. L., ktorú bolo potrebné vypočuť ako svedka a následne bolo trestné stíhanie 1. júna 2007 prerušené, pretože sa ju nepodarilo zastihnúť a doručiť jej predvolanie svedka a pre jej neprítomnosť nemožno vec náležite objasniť [§ 228 ods. 2 písm. a) nového Trestného poriadku].

II.

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom úradu justičnej a kriminálnej polície vo veci vedenej pod č. ČVS: VP-569/20-ZV-1996 v období po vydaní rozhodnutia ústavného súdu č. k. III. ÚS 183/05-25 z 29. septembra 2005, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil, že základné právo na konanie bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo ako poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02). Účel základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty obvineného, sa aj v prípravnom trestnom konaní sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote (III. ÚS 99/02).

Otázku existencie zbytočných prieťahov v konaní ústavný súd aj v tomto prípade skúmal s poukazom na svoju stabilnú judikatúru, to znamená s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu a berúc do úvahy: 1. právnu a faktickú zložitost' veci, 2. správanie sťažovateľa a 3. spôsob, akým v konaní postupoval úrad justičnej a kriminálnej polície (obdobne napr. II. ÚS 74/97 alebo I. ÚS 70/98).

1. Ústavný súd už v náleze č. k. III. ÚS 183/05-25 z 29. septembra 2005 konštatoval, že trestná vec sťažovateľa, ktorý je stíhaný za trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 zákona č. 140/1961 Trestný zákon v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) spolupáchatel'stvom podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona, je pomerne zložitá a poukázal na potrebu zistiť rozhodné skutočnosti aj dožiadanim o právnu pomoc (v Maďarskej republike), ako aj s ohľadom na rozsah vyšetrovania, ktorý vyplýva z množstva vykonaných úkonov (vypočutých osôb a zadovážených listín). Táto charakteristika veci je aktuálna aj pre súčasný stav konania.

Ústavný súd však musel prihliadnuť na skutočnosť, že od vznesenia obvinenia sťažovateľovi (4. októbra 1996) uplynulo takmer 11 rokov a ústavný súd už raz vyslovil, že úrad justičnej a kriminálnej polície porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Napriek tomu nebolo vyšetrovanie dosiaľ skončené. Podľa názoru ústavného súdu nie je možné tento stav konania odôvodniť zložitost'ou veci.

2. Pri posudzovaní správania sťažovateľa v namietanom období ústavný súd zobral do úvahy špecifikum trestného konania, že obvinený nemá osobitnú povinnosť aktívne prispievať k urýchleniu trestného stíhania alebo spolupracovať s vyšetrovateľom vo svojej trestnej veci. Ústavný súd nezistil v preskúmvanej veci v období, ktoré hodnotil, nijakú významnú skutočnosť v jeho správaní, ktorá by odôvodňovala namietanú dĺžku konania.

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, bol postup úradu justičnej a kriminálnej polície v konaní vedenom pod č. ČVS: VP-569/20-ZV-1996 v období po vydaní rozhodnutia ústavného súdu č. k. III. ÚS 183/05-25 z 29. septembra 2005.

Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej judikatúry, podľa ktorej za zbytočný priet'ah v konaní orgánu činného v trestnom konaní možno považovať dobu jeho nečinnosti alebo zjavne neefektívnej činnosti pri naplňaní účelu Trestného poriadku, predovšetkým požiadavky, aby trestné činy boli náležite zistené (III. ÚS 99/02).

Na základe prehľadu vykonaných úkonov ústavný súd konštatuje, že konanie v posudzovanom období je opäť poznačené nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou úradu justičnej a kriminálnej polície. Od vrátenia spisu z ústavného súdu (17. októbra 2005) bol vypočutý jeden svedok (30. november 2005) a boli vykonané výsluchy obvinených a opatrovníka poškodeného (v júni a júli 2006), ktoré spočívali v ich poučení podľa ustanovení nového Trestného poriadku a nového Trestného zákona. V júni 2007 bolo trestné stíhanie opäť prerušené (po štvrtýkrát), a to z dôvodu neprítomnosti svedkyne, ktorá nebola dosiaľ k veci vypočutá.

Podľa názoru ústavného súdu nepostupoval úrad justičnej a kriminálnej polície v namietanom období tak, aby bol v primeranom čase zistený a ustálený skutkový stav potrebný pre skončenie vyšetrovania a podanie návrhu na obžalobu alebo návrhu na iné rozhodnutie v prípravnom konaní, a preto rozhodol, že úrad justičnej a kriminálnej polície svojím postupom v tomto období porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na to prikázal úradu justičnej a kriminálnej polície, aby v ďalšom období postupoval bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 120 000 Sk, ktoré odôvodnil aj tým, že v jeho trestnej veci nebolo dosiaľ rozhodnuté, čím je voči nemu vzbudená nedôvera zo strany potencionálnych zamestnávateľov. Pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Ústavný súd vzal do úvahy doterajšiu dĺžku trestného konania, postup úradu justičnej a kriminálnej polície v namietanom období a po zohľadnení všetkých týchto okolností priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 20 000 Sk, ktoré považuje za primerané uvedeným okolnostiam prípadu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. V. M. v konaní pred ústavným súdom a priznal ich v uplatnenej sume 7 492,20 Sk (slovom sedemtisícštyristodevät'desiatdva slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci urobené v roku 2007 po 2 970 Sk a k tomu po 178 Sk režijný paušál, zvýšené o 19 % DPH, t. j. 1 196,20 Sk. Ústavný súd trovy právneho zastúpenia vypočítal podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a), c), § 16 ods. 3 a podľa § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.

z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a podľa § 22 ods. 1 a 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.

Trovy konania je úrad justičnej a kriminálnej polície povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. septembra 2007